

SÅ LÄNGE FÅR DU JOBBA MED MASKINERNA

■ I tabellen nedan kan du se vibrationsvärden för några typiska byggmaskiner, samt hur länge du enligt dagens regler får jobba med dessa.

■ Ronnie Lundström, professor vid Umeå universitet och expert på vibrationer kommenterar hur olika sorters maskiner påverkar kroppen och hur du riskerar att skadas.

Maxtiden per arbetsdag innan arbetsgivaren måste utreda riskerna, erbjuda medicinsk kontroll och minimera vibrationer med olika åtgärder.

Maxtiden för hur länge man får arbeta med verktyget under en arbetsdag. Om det överskrids ska arbetsgivaren utreda varför och åtgärda.

Maskintyp	Vibrationsvärde, genomsnitt*	Maxtiden per arbetsdag innan arbetsgivaren måste utreda riskerna, erbjuda medicinsk kontroll och minimera vibrationer med olika åtgärder.	Maxtiden för hur länge man får arbeta med verktyget under en arbetsdag. Om det överskrids ska arbetsgivaren utreda varför och åtgärda.	Kommentar
 SÅG Sågar (tigersåg, med flera)	11 m/s ²	24 minuter	102 minuter	"Frekvenser som sprider sig till hand och arm. Ger skador på handens kärl och nerver och kan orsaka känselbortfall i fingrarna."
 VIBRATORSTAMPAR Vibratorstamper (vibroplattor)	11 m/s ²	24 minuter	102 minuter	"Ger vibrationer som kan skada stora delar av kroppen. Kan påverka och skada kärl, nerver, leder och muskulatur."
 ROTERANDE MASKINER Putsmaskiner	7,5 m/s ²	54 minuter	216 minuter	"Rör sig med snabbare frekvenser, 100–200 svängningar per sekund, vilket innebär att dessa maskiner i huvudsak skadar yttliga kärl och nerver i handen."
 Slipmaskiner	4,2 m/s ²	168 minuter	Mer än 8 timmar	
 SLÅENDE MASKINER Bergborrar	17 m/s ²	12 minuter	42 minuter	"Stora, tunga maskiner som ger stötar och skakningar som överförs till stora delar av kroppen, via händer, armar och axlar. De kan påverka och skada kärl, nerver, leder och muskulatur i en stor del av kroppen."
 Bilningshammare	15,6 m/s ²	12 minuter	42 minuter	
 Tryckluftsspett	14 m/s ²	18 minuter	60 minuter	
 Slagbormaskiner	12,2 m/s ²	18 minuter	78 minuter	
 Mejselhammare	11,3 m/s ²	24 minuter	96 minuter	
 Mutterdragare	7,2 m/s ²	60 minuter	234 minuter	

Maskinerna kan skada – trots reglerna

■ Det finns risk för skador även om man följer reglerna. Studier har visat att man kan skadas även vid lägre värden.

*Siffrorna är hämtade ur en EU-rapport från 2006, med ett genomsnitt av uppmätta värden på olika maskintyper i Europa. Vibrationens styrka mäts i acceleration m/s², meter per sekundkvadrat. Reglerna om vibrationer finns i AFS 2005: 15, på Arbetsmiljöverkets webbsida: av.se/lagochratt/afs/afs2005_15.aspx. Beräkningar av tillåten arbetstid är gjorda med exponeringskalkylatorn, vibration.db.umu.se, vid Umeå universitet.